

PUBLICATIONS

DE LA SOCIÉTÉ

Historique et Archéologique

DANS

LE DUCHÉ DE LIMBOURG.

~~~~~  
T O M E XX.  
~~~~~

~~~~~  
*Vis unita major*  
~~~~~

1883.



RUREMONDE,
TYPOGRAPHIE DE J. J. ROMEN ET FILS.

GESCHIEDENIS
VAN
DE HEERLIJKHEID EN HEEREN
VAN
OBBICHT en PAPHENHOVEN,
VOORNAMELIJK VAN
JONKER FILIPS VAN BENTINCK;
Eene Bijdrage tot de Geschiedenis van het Over-
kwartier van Gelderland.

~~~~~  
VOORBERICHT.

Deze geschiedenis heeft een veel grooteren omvang gekregen dan wij vermoedden, toen wij ons aan den arbeid zetten. De rede hiervan is, dat de vier voornaamste familiën, die deze heerlijkheid hebben bezeten, in belangrijke gebeurtenissen zijn verwickeld geweest. Die ons echter het verst buiten de enge grenzen der heerlijkheid voerde, was Filips van Bentinck. Van 1579 tot 1590 is hij betrokken geweest in alle krijgsverrichtingen, die het Overkwartier tot tooneel hadden; daarna, tot aan zijnen dood, omstreeks 1612, was hij de pleitbezorger van het Overkwartier bij de hooge regeering te Brussel. Ook op de vergadering der Staten-Generaal in 1600 speelde hij eene voorname rol.

Herkomstig uit het meest noordelijk, en later gevestigd in het meest zuidelijk gedeelte van Gelderland (1), is hij, zoo niet de meest belangrijke, ten minste een der belangrijkste figuren geweest onder de onwrikbaar trouwe aanhangers van de Spaansche zaak in deze provincie. Over

(1) De helft van de heerlijkheid Obbicht en Papenhoven was een buitenleen ten Zutphenschen rechten.



gevangen gezet. Op haar eerewoord weder in vrijheid gesteld, verbrak zij alras hare beloften en ging weer voort met de katholieken te onderdrukken. Daarom werd zij in 1579 andermaal te Linn in de gevangenis gezet, doch ook weer op haar eerewoord, in October van hetzelfde jaar, vrijgelaten. Als zij ook nu op nieuw haar eerewoord schond, onttrok haar in 1585 de Keurvorst de heerlijkheid Odenkirchen en beleende er meê Odilia's zoon, *Floris Hattard van Botzelaer*. Deze, gehuwd met *Anna van Bylandt*, ging denzelfden weg op als zijne moeder. Hij stierf kinderloos, in 't jaar 1636 (1). De 4<sup>de</sup> afstammeling van Willem van Vlodrop en Anna van der Donck was *Alverta* (ook genoemd *Alberta*, *Alverata* en *Alsfera*), ervrouw van *Biecht*, (die volgt), en de 5<sup>de</sup> was *Anna*, ervrouw van *Dalenbroek*, getrouwd met *Hattard van Palandt*.

*Alverta van Vlodrop* was in den echt getreden met *Karel van Bronckhorst en Batenburg*, heer van *Westbarendrecht*. In de eerstvolgende jaren loopt echter de geschiedenis van Obbicht en Papenhoven zoo dooreen met die van Stein, dat wij ons genoodzaakt zien het volgend hoofdstuk meestendeels te wijden aan de gelijktijdige gebieders dezer laatste Rijks-heerlijkheid.

## VIJFDE HOOFDSTUK.

---

### **Karel van Bronckhorst en Batenburg, heer van Obbicht en Papenhoven.**

Bronckhorst voerde in keel een klimmenden Leeuw  
van zilver

De man van *Alverta van Vlodrop*, ervrouw van Obbicht, Papenhoven en Wolfrath, was *Karel van Bronckhorst* en

(1) Zie *Rud. Wiedemann*, *Geschichte von Odenkirchen*, blz. 64 en 265—280.



Batenburg, heer van Westbarendrecht. Hij was de tweede zoon van Herman van Bronckhorst, heer van Stein, Batenburg en Anholt (+ voor 1556), en van Petronella van Praet van Moerkerken (+ 1594) De kinderen van Herman van Bronckhorst en Petronella van Praet waren 1° *Willem*, heer van Stein en Batenburg, getrouwd a) met *Joanna de St Omer*, weduwe van Halewijn van Boringen (dit huwelijk bleef kinderloos), b) met de dochter van Dirck van Manderscheydt, weduwe van den graaf van Isenburg, met name Erich (Erica) van Manderscheydt, geborene gravin van Manderscheydt, Virnenburg en Blanckenheim, uit welk huwelijk twee kinderen sproten. *Herman Dirck*, later heer van Stein en Batenburg, in 1612 ongetrouwd te Thorn overleden, en *Willem*, die jong stierf; 2° *Karel*, die door zijn huwelijk met Alverta van Vlodrop heer werd van Obbicht, 3° *Dirk* even als 4° *Gijsbert* op bevel van Alva te Brussel onthoofd, den 1<sup>sten</sup> Juni 1568, 5° *Swane* (Susanna), kanonikes te Mons, 6° *Catharina*, getrouwd eerst met *Johan van Elteren*, heer van *Vogelsang* en daarna met *Dirk van Vercken*, burgemeester van *Aken*, 7° *Elisabeth*, getrouwd met *Willem van Luxemburg*, heer van *Hologne* (1).

Wij treffen Karel van Bronckhorst den eersten keer aan als echtgenoot van Alverta van Vlodrop in meer gemeld *Inventarium*. »Ein brieff, darinnen sich *der herr zú berendrecht* verobligiret vor dreytausend gulden brabant, welche er auff seiner hausfrauen vatters güther mit Willen und Consentz auffgehoben in Dato 1563, mit seines und seiner hausfrauen sigillen versigelt und unterhantzeichnet, mit der

---

(1) Men vergelijke *Jos. Habets*, t. a. p. 116, v v en 150, *W. A. van Spaen*, Oordeelkundige Inleid. tot de Hist. van Gelderl. I Deel, blz. 319, v. v. De Bronckhorsten liggen meerendeels begraven in een grafkelder onder het koor der kerk van Stein. Het is te hopen dat men hierop zal letten bij de op handen zijnde herbouwing van het koor.



verpflichtung, keine güther weiter zu versetzen, zu verkaufen oder einiger weis zu alienieren, (bij R. Wiedemann, G. v. O blz 246) ” Dit stuk bewijst eensdeels dat het met de finantiën der Bronckhorsten van Stein reeds in 1563 slecht geschapen stond, en ten andere duidt het soort curateel, waaronder Karel van Bronckhorst zich moest stellen, aan, dat hij in de eerste jaren van zijn huwelijk reeds een doorbrenger was, een euvel waardoor hij later zijn huisgezin te gronde richtte.

Voor het Zutphensch leenhof werd »Alvera van Vlodorp, huijsfrau Carls van Bronckhorst en van Batenborch, Heeren tot Westberendrecht, Erve hares Vaders Willems, beleent 25 octobris 1564” met de heerlijkheid Obbicht en Papenhoven, terwijl ten Loonschen rechten Karel van Bronckhorst er de verheffing van deed den 3<sup>en</sup> Februari 1565, voor den bisschop van Luik, *Gerard van Groesbeek*, als graaf van Loon, door tusschenkomst van M<sup>r</sup> *Hilger Bruel*, als procuratiehouder van den »Edelen, Erenfesten Karle van Bronckhorst en Batenburg, ende Alsfera van Vlodorp, echtelieden, heer en vrouw te Westbarendrecht” (1).

Den 20<sup>en</sup> April 1566 schreef Karel van Bronckhorst aan zijne moeder, Petronella van Praet, een brief, waarin hij verklaarde, »dat hij drie maanden te voren zich aan Grave *Lodewijk van Nassau* verbonden en onder hem verteekend hadde. Hadde zijne moeder hem daarover ondervraagd, toen hij te Batenburg was, hij zou het gezegd hebben, doch nu had hij het verzwegen, wel wetende, dat zij onvergenoegd was op zijnen broeder (2), wegens de on-

(1) *Jos. Habets*, t. a. p blz 18 en 19.

(2) *Dirk*, die op aandrang van Jan van Marnix, heer van Tholouse, het Verhond onderteekend had. *Gijsbert* teekende het ten huize van Floris van Pallandt, graaf van Culemborg, heer van Wittem, twee dagen na het indienen van het Smeekschrift. *Dirk* en *Gijsbert* woonden de vergadering van St Truyden bij, in de 2<sup>e</sup> helft van Juli 1566. *Willem* werd van het teekenen van het



derteekening van het Verbond. Hij zond haar een afschrift van het verzoek door *Brederode* aan de hertogin overgeleverd, in het bijzijn van 300 Edelen. Dit smeekschrift had de Landvoogdes gunstig ontvangen, bespeurende, dat het niet tegen 's konings en 's Lands welvaren aanliep. Indien het gewetensonderzoek en de plakaten zouden doorgaan, wilde hij liever onder de Turken wonen dan onder den koning. Vreeze voor berooving der goederen en zelfs van verbrand te zullen worden ter oorzake van het Goddelijk Woord had hem bewogen in die verbindtenis deel te nemen, te meer, omdat hij, *in zijn gebied*, het Evangelie klaar en rein deed prediken, en de heillooze misse, een Duivelswerk, liet varen" Wijders vermaant hij zijne moeder »het Woord van God te Batenburg en Stein te laten prediken, en zich niet te laten aftrekken van het goede beginsel, hetgene zij aangenomen had, noch te vreezen voor eenige bedreigingen, naardien de Heer allen, die hem hartelijk liefhebben, zal bijstaan en nooit verlaten die om zijnen naam lijden." Eindelijk betuigt hij in dien brief zijn vast voornemen, om aan het »ware, regte, christelijke geloof te blijven vasthouden" (1).

Zoo begreep de heer van Obbicht het *compromis* der Edelen, door hem zelve eenige dagen te voren geteekend, en waarin beweerd werd, dat men Gods eer en de handhaving van het katholiek geloof beoogde! Hij was echter niet de eenige onderteekenaar die er niets van meende van wat hij onderschreef. Ten bewijze hiervan strekt de beeldstorm, die over het geheele land als op een gegeven wachtwoord losbrandde in Augustus 1566, eenige dagen na het scheiden der vergadering van St. Truijden. Men

---

Verbond waarschijnlijk weerhouden door zijne moeder. (A. J. v. d. Aa, Biograph. Wordenb. der Nederl. II D. blz. 1402, v.)

(1) *Van der Aa*, t. a. p. 1405.



ziet ook uit het eind van den voorgaanden brief dat de moeder der Bronckhorsten het Protestantisme was toege-  
daan, maar dat zij uit staatkundige berekening hare zonen  
van het Verbond der Edelen wilde terug houden. De over-  
levering zegt nog te Stein van haar, dat zij den beneficiant  
van een altaar, dat te harer begeving was, verdreef en de  
goederen van het beneficie (o. a. 's heerenweide) inpalmde.

Karel van Bronckhorst en Alverta van Vlodrop lieten  
dan te Obbicht het Protestantisme prediken in het jaar van  
den beeldstorm. De predikant moet Jacobs geheeten heb-  
ben, hij leefde nog, maar in ballingschap, den 28<sup>en</sup> Maart  
1582, want het Gerichtsbuch noemt hem *gewesen* pastor,  
een woord dat het nooit bezigt voor een afgestorvene, dan  
zegt het steeds . *gottselig*, *gottselig andacht*, of *dem Gott  
genädig sei*. De prediking van het Protestantisme te Obbicht  
was echter geen geïsoleerd feit. Op datzelfde oogenblik  
zweept de predikant Herman Stuycker uit Zwolle, een  
afvallige karmeliet, beurtelings de menigte op te Antwer-  
pen, te Hasselt, te Tongeren en te Maastricht (1). In Has-  
selt werden de opstandelingen, de aanhangers van Stuycker,  
meester van stad. Ook Stokhem en Maeseyk kwamen in  
opstand tegen den prins-bisschop van Luik en verklaarden  
zich aanhangers der hervorming.

In hetzelfde jaar 1566, den 27<sup>en</sup> September, maakten  
Karel van Bronckhorst en Alverta van Vlodrop hun eerste  
testament (2), op het Huis Obbicht. Zij bepaalden in hoofd-

---

(1) Men vergelijkte *H. J. Allard*, »Roede van Jesse» te Hasselt, in  
Maria's Heiligdommen van Nederland en België, blz. 326

(2) Zie Bijlage I. De drie testamenten, die voor en na Alverta van Vlodrop  
met haren eersten en tweeden echtgenoot heeft gemaakt, berusten op het  
Staats-archief te Dusseldorf. De Eerw heer R. Wiedemann heeft ze ten be-  
hoeve van zijn meergemeld werk afgeschreven en in 't licht gegeven, het eer-  
ste in zijn geheel, de twee laatste gedeeltelijk. Wij hebben ze uit dat werk in  
onze bijlagen overgenomen.



zaak, dat de langstlevende de roerende goederen in vollen eigendom zou hebben, en van de onroerende goederen het vruchtgebruik, mitsgaders de hoogheids- en andere aanklevende rechten. Op dat tijdstip was hun huwelijk nog kinderloos.

Den 5<sup>en</sup> Mei 1567 treffen wij Karel van Bronckhorst aan te Odenkirchen. Daar bekenden, in een naschrift op meer gemeld *Inventarium* (2), »Floris von Botzeler, Charles von Batenborgh undt Harthard von Palant op ten vyffden May 1567 gewisse Briefschaften aus diesem verschlossenen Koffer mit gegenseitiger Einwilligung, unter Rückgabe Pflicht entnommen zu haben »

Eene maand later verscheen Alva in het land om de rust te herstellen (20 Juni 1567)

Tusschen den voorafgaanden beeldstorm en de komst van Alva werd het leger van de Landvoogdes Margaretha bezig gehouden door de belegering van Valenciën. Daarvan had Brederode gebruik gemaakt, om een leger voor den opstand te verzamelen te Vianen. Zijne twee neven en drinkgezellen, Dirk en Gijsbert van Bronckhorst, wierven in het begin van 1567 eene bende voetgangers te Stein en omstreken aan, aan het hoofd waarvan zij met vliegend vaandel over Roermond trokken (2) naar Vianen. Over

---

(1) *R. Wiedemann. Gesch. von Odenkirchen, blz. 251*

(2) In April 1568 was *Stein* andermaal de verzamelplaats voor de opstandelingen »Op St. Georgijdach nae paessen hebben die geuzen sich ontrent Steyn opder Maesen vergaedert» etc. *Publicat. etc. du Duché de Limb.* tom. X, blz. 120. Van daar deden zij, met die van Weert, een aanslag op Roermond, doch werden achtervolgd door Sanchez d'Avila en den graaf de Ladron en totaal verslagen den 25<sup>en</sup> April bij Dalen, in het Guliksch.

»Naer Roermonde trekkend, hadden de geuzen van Weert stricken mede genomen, waer zij alle geestelijken mede wilden wurgen, alsook een ton vol scapulieren, om diegenen welke zij niet wurgden te bespotten. Deze stricken ende scapulieren werden gezonden aan Alba, welke hij sond verder aan Koning Philipp» (*Ibidem*). Dat zulke verzameling onder de oogen van Willem van



hunne verdere zwerf- en plundertochten en hunne gevangenneming raadplege men Nuyens, Geschiedenis der Nederl Ber I, tweede deel, blz. 261, v, Jos. Habets, t. a. p. blz. 145, v, A. J. van der Aa, t. a. p. blz. 1405, v (1)

De oudste der vier Bronckhorsten, Willem, heer van Stein en Batenburg, wendde zich nu tot Maximiliaan II, keizer van Duitschland, ten behoeve zijner twee gevangen broeders. De keizer gaf aan dat verzoek gehoor, en drong aan op verzachting der straf. Doch de inval van Lodewijk van Nassau in het Groningerland verhaastte de voltrekking der vonnissen Den 1<sup>en</sup> Juni 1568 werden Dirk en Gijsbert van Bronckhorst en Batenburg te Brussel onthoofd.

Karel van Bronckhorst, heer van Obbicht, had van het begin aan deel genomen aan den opstand tegen Spanje. Nu nam ook de heer van Stein dienst in het leger van den prins van Oranje. Volgens van Meteren (III B. fol. 59, d.) bevonden zich *de* Bronckhorsten, volgens Bor (IV B blz. 255) was één der Bronckhorsten, in 1568, in het leger van den Zwijger, dat in den nacht van den 5<sup>en</sup> op den 6<sup>en</sup> October van dat jaar in de nabijheid van Obbicht over de Maas trok. De prins van Oranje faalde echter in zijne berekening. Hij meende dat het volk in de steden weer op de stem der predikanten zou aan 't muiten slaan en hem overal de poorten openen, maar het volk was van zijnen roes bekomen. Stokhem weigerde hem binnen te laten (2), en de inwoners van Maeseyk wezen, zelfs tegen betaling, de levering van levensmiddelen van

---

Bronckhorst, heer van Stein, plaats had, heeft zeker ongunstig gewerkt op de voorspraak om genade, die, op verzoek van Willem, de Keizer deed ten voordeele van diens broeders Dirk en Gijsbert.

(1) *v. Hasselt*, Stukken, 1<sup>e</sup> Deel, n<sup>o</sup> 124, 125 en 175.

(2) *Chapeauville*, III, blz. 456.



de hand (1) Na den mislukten veldtocht van den Zwijger in Brabant en Henegouwe, trokken zich de twee Bronckhorsten weer respectievelijk naar Stein en Obbicht terug. De heer van Stein verloor, wegens deelneming aan den opstand, de heerlijkheid Batenburg, door contumacieele sententie van het Hof van Brabant, den 12<sup>en</sup> Februari 1569 (2). Stein, dat een Rijks-leen was, bleef hij behouden.

De heer van Obbicht maakte den 9<sup>den</sup> Mei 1569 een tweede testament met zijne echtgenoot, Alverta van Vlodrop. Op dat tijdstip was hun huwelijk met kinderen gezegend. Buiten het vruchtgebruik der erfgoederen, zou de langstlevende nog eene jaarlijksche rente trekken van 600 brabant gulden uit de nalatenschap van den overledene, etc. Het testament werd opgemaakt op het Huis Obbicht (3). Andere bijzonderheden nopens de deelneming aan den opstand tegen Spanje door den heer van Obbicht zijn ons niet bekend. Hier zij slechts in het voorbijgaan gewezen op de omstandigheid, dat het geslagen en muitend leger van den prins van Oranje zich einde September 1572, na de mislukte poging om Bergen (in Henegouwe) te ontzetten, weer terug trok op het punt, in de nabijheid van Obbicht, waar de prins, in 1568, in tegenovergestelde richting de Maas was overgetrokken. Dit maal moest de rivier daar niet doorwaadbaar zijn. Toen de heer van Moerbeek, die den graaf Lodewijk van Nassau, van Bergen naar Roer-

---

(1) Ibid. blz. 458. Dit verweet hun prins Maurits in het begin van Juli 1602 (v. Meteren, XXIV B. fol. 63, d.) Op het einde van April 1567 had zich Maeseyk aan den prins-bisschop onderworpen, onder voorwaarden die meer op eene volledige amnistie dan op eene capitulatie geleken. (Men leze dit stuk, door ons uitgegeven in den vorigen jaargang (t. XIX) van de *Public. etc. du Limbourg*).

(2) van Spaen, t. a. p. biz. 322.

(3) Bijlage II.



mond geleidde, aan de poorten van Stokhem kwam, weigerden die van Stokhem hun nachtverblijf te geven. De burgers verhaalden wel aan den heer van Moerbeek, dat het leger der opstandelingen ten zeerste ontevreden was over den Zwijger, dat die van Venlo de schipbrug aan hunne stad hadden afgebroken, om van het bezoek van het bevrijdingsleger verschoond te blijven, dat dit leger nu in de Kempen rondzwierf, in afwachting dat men met de schipbrug gereed was. De heer van Moerbeek met zijn geleide en gevangene overnachtte toen te Dilsen (Distel), en ging 's anderendaags tot Roermond. Daar werd Lodewijk van Nassau in vrijheid gesteld en door Willem van Oranje en andere bloedverwanten verwelkomd (1)

Wij zullen thans in het kort hier samenvatten de laatste lotgevallen van Willem van Bronckhorst, heer van Stein. In 1570 verwijlde hij nog te Stein. Dit zien wij uit eene geldleening die hij toen deed van 275 halve Vlaamsche gouden Realen. Doch het was met zijn crediet zoo ellendig gesteld, dat de geldschieder, Peter Speckhouwer, burger van Maastricht, de som niet wilde overhandigen, of de schout en één schepen van Stein moesten borg blijven. Ten behoeve der twee borgstellers verpandde toen de heer van Stein, met toestemming zijner gemalin alsook zijner moeder, vier grienden, gelegen langs de Maas, bij Urmond (2). In 1572 werd hij door den prins van Oranje naar Zeeland gezonden, om daar orde op de zaken te stellen (3). In 't begin van 1573 kreeg hij het bevel over de legerbende van Lumey (4). Den 28<sup>en</sup> Mei van dat jaar

---

(1) Rapport van den heer van Moerbeek aan Alva, gedagteekend 2<sup>en</sup> October 1572, afgedrukt in *Nederlands Opstand tegen Spanje*, door J. van Vloten, (2<sup>e</sup> deel 1572—1575), Bijlage XXXVIII, blz. CV, CVI en CVII.

(2) Men vergelijke *De Maasgouw*, 4<sup>e</sup> jaarg. n<sup>o</sup> 176.

(3) *Wagenaar*: Vaderl. Hist. VI, 399. (4) *Pers*: Onstelde Leeuw, blz. 435.



wilde hij, met *Marinus Brand*, de Spanjaarden die Haarlem belegerden op het Haarlemmeer met eene vloot bestoken Doch, toen het op een slaan ging, namen Bronckhorst en Brand de vlucht, 22 vaartuigen prijsgevend aan den Spaanschen vlootvoogd, *Maximilien d'Henin*, heer van *Bossu* (1). Daarna wierp zich Willem van Bronckhorst in Ouwerkerk maar werd er door *Don Francisco Baldes* weer uitgedreven (2) Den 8<sup>en</sup> Juni trok Willem van Bronckhorst uit Sassenheim op met 4000 voetgangers, 600 ruiters onder *Gaspar van der Noot*, heer van *Karlo*, 7 veldstukken en 400 wagens met krijgs- en mondbehoefden, ten einde Haarlem te ontzetten Hij werd den volgenden dag door den belegeraar, *Don Frederik de Toledo*, totaal verslagen bij *het Manpad*. Hij werd tevens gevangen genomen en overleed twee dagen daarna aan zijne wonden (3) Zelfs volgens van Meteren (4) werd het overlijden van Willem van Bronckhorst door diens partijgangers weinig betreurd. De weduwe, Erica van Manderscheydt, voerde daarna vele processen met hare schoonmoeder, Petronella van Praet (5) en hertrouwde met *Willem Stuart*, graaf van *Buchan*, een telg uit de koninklijke familie van Schotland. Het eerste huwelijk van Willem van Bronckhorst was kinderloos. Met Erica van Manderscheydt had hij twee (6) kinderen, waarover later

Van de vier gebroeders Bronckhorst bleef nu de heer van Obbicht nog alleen over In 1576 ging hij met zijne zuster Elisabeth van Bronckhorst, gehuwd met Gerard van Luxemburg, heer van Hollogne, een accoord aan, waarbij bepaald werd, dat, bijaldien hij en zijne mannelijke linie

---

(1) *Wagenaar* VI, 422, en *van der Aa*, t. a. p. 1402. (2) *Wagenaar*: VI, 424. (3) *van der Aa*: t. a. p. 1403. (4) *E. van Meteren*: IV B. fol. 83, c. (5) *van Spaen*, t. a. p. blz. 525. (6) In boven gemeld n<sup>o</sup> van *De Maasgouw*, schreven wij vier Dat is eene onjuistheid.



kwamen uit te sterven, de afstammelingen van Elisabeth de heerlijkheid Stein zouden erven. Deze overeenkomst gaf later aanleiding tot groote verwickelingen, zooals wij verder zien zullen (1). Ook de laatste der vier gebroeders zou niet den natuurlijken dood sterven. Hij viel in het jaar 1580 te Keulen, het toenmalig algemeen toevluchtsoord voor de opstandelingen, onder het zwaard van een Spanjaard (2).

X Karel van Bronckhorst en Batenburg, heer van Obbicht en Papenhoven, was een doorbrenger van de ergste soort, een losbol even als zijne broeders en als de meeste adellijken van dien tijd. Tijdens zijn leven werd het kasteel van Obbicht door de Spanjaarden verwoest wegens zijne deelneming aan den opstand. Zijne vrouw, Alverta van Vlodrop, klaagt in haar laatste testament (3), dat hij bovendien alles verkwist en allen welstand der familie vernietigd had. De heerlijkheid van Grevenbicht, (een Guliksch leen), zelfs de tienden van Obbicht en den windmolen van Papenhoven had hij aan schuldeischers verpand. Dat was echter ontoereikend, zoodat de weduwe zich, wegens de schulden, van hare kleinen zag weggerukt en te Aken in de gevangenis gevoerd. Geen mensch ter wereld, klaagt zij, had zich toen over haar lot ontfermd, tenzij *Filips van Bentinck*, met wien zij, kort na hare bevrijding, hertrouwde. Karel van Bronckhorst en Alverta van Vlodrop hadden vier kinderen: 1<sup>o</sup> *Maximiliaan*, 2<sup>o</sup> *Karel*, 3<sup>o</sup> *Petronella*, 4<sup>o</sup> *Anna*. Over deze vier kinderen later

---

(1) *Jos. Habets*, t. a. p. blz. 125 en 148.

(2) Was hij de *comes Batenburgicus*, die zich in het geheim, in 1578 reeds, met Spanje verzoend had, of was het de zoon van zijn broeder *Willem*, Herman-Dirk van Stein? Men vergelijke de twee eerste §§ van het volgend hoofdstuk.

(3) Zie Bijlage IV